

Прича у сликама

Тиме што је пажљиво одабрао дела која ће завештати свом родном граду, Мића Поповић у овај простор уноси најинтимнији део себе као уметника и прави детаљну ретроспективу свог целокупног уметничког деловања и стварања. Ако мало дубље посматрамо, видећемо да се кроз изабрана дела може сагледати и онај биографски моменат.

Наиме, хронолошки прва је слика **„Чукундедина кућа у Лозници“** из **1936.** године. Не припада периоду професионалног бављења сликарством (Мића је урадио када је имао тринаест година) и мала је по формату, али је велика по ономе што је значила Мићи и по томе шта ми све можемо закључити о Мићином детињству у Лозници, као и његовој везаности за завичај. Следе **„Аутопортрет“** из **1947.** године, за који је Мића био посебно емотивно везан и **„Ђурка“** којом нам представља можда своја прва експериментисања. Он овде потпуно обичну тему трансформише у слику са новим и другачијим ликовним животом. Породичне слике, портрети оца и мајке из **1948.** године, као и композиција **„Грађани“** из **1949.** године, настали у време соцреализма, када Мића негира такав правац у уметности и враћа се прошлости, црпећи инспирацију у сликарству међуратног периода, поетског интимизма и грађанског реализма. **„Сељачки сандук“** из **1952.** године припада циклусу **„Село Непричава“**, где се окреће традицији, нашем богатом фолклору и средњовековљу.

На прелазу из шесте у седму деценију стоји **„Барка“** из **1957.** године, која говори у прилог томе да се Мића окреће неким новим путевима, који ће га одвести у енформел. Из тог десетогодишњег периода Мића нам поклања **„Слику“** из **1963.** године. То је велико црно и тешко платно. Отеловљење материје као такве, несликарске свакако, густо наслагане на платно. Потпуно негирање и убиство слике, у класичном смислу те речи. Преко једне слике успева да нам пренесе сву своју дугогодишњу борбу за истину у сликарству, јак уметнички став и неприкосновену искреност према самом себи. Том искреношћу и јединством са својим бићем остварује толико изражајна дела где се његова индивидуалност уздиже до универзалног. Мало је уметника који могу то „само своје“ осећање да доведу до краја, а да се не базирају на друштвене, политичке и све друге околности. А ту је опасност да садржај тих осећања не буде опредмећен адекватном формом, што може да доведе до кича, у крајњем случају. Мића је своје истине успевао да доведе до краја, владао је вештином да истину покаже у правом лицу, не у огледалу. Успео је да помири материју и форму. Из спаљених, сагорелих, сивих и црних, смоластих и пепелом посутих платана родиле су се поут Феникса нове слике, пуне боје, пуне форме, пуне идеје - ПРИЗОРИ.

Од **„Гвозденовог графикона“** из **1970.** године до **„Малог гастарбајтера“** из **1979.** године опет показује своју одлучност да каже истину, да пружи и естетику и етику, враћа се фигури човека, али и мртвој природи. Показује себе у својим сликама, па и онда када се не ради о аутопортрету. **„Ја сам пао (У доњем граду – Албани, држава Њујорк)“** из **1981.** године, аутопортрет с леђа, говори много више него путопис, или биографија. Ипак, најпре нам поставља питање, да ли је замишљен, погнуте главе пред проблемом, пред прекретницом или пред новом инспирацијом...

Сликом „**Моја мајка**“ из **1982.** године, поклања нам портрет мајке, у најреалистичнијем и уједно најекспресивнијем смислу. Поклања нам део свих нас, нашу мајку, нас саме. „**У част Рембранту**“, једна од варијанти које је сликао од **1983.** до **1987.** године, такође је једна од својеврсних комбинација аутопортрета и датог тренутка у друштву. Он нас гледа без страха, не двоумећи се и потврђује своје апсолутно присуство у идеји коју следи. Своју зрелост у сликарству, хармонијом, колористиком, светлошћу, финим контрастима, показује у „**Великој мртвој природи**“ из **1989.** године. Иако није хронолошки последња, слика „**Мој отац у Лозници 1923.**“ из **1988.** године, у овој причи у сликама долази на крају. Као времеплов води нас у годину Мићиног рођења, води нас у Лозницу, у улицу Јована Цвијића и скоро испред саме Катића куће, да нам каже да можда ништа није случајно, па ни за фотографисање његовог оца те давне 1923. године.

Као какво дрво живота, између стабла и главних грана као окоснице целе приче, а коју чине поменуте слике, ту су све друге, не мање битне, гране. Цртежи и графике – од хиљада и хиљада урађених забелешки, скица за слике и за филмове, смишљено урађених инспирисаних виђеним и прочитаним, поклања нам део тога. На њима смо свакако ми, људи; мали или велики, усамљени или у кругу пријатеља, озбиљни и груби мушки или путени и нежни женски. Све нам је рекао, ништа није прећутао. Ако и јесте, то је написао у својим дневницима, књигама, писмима. Остале су ситнице, личне и обичне, али важне, да се одмарају у витринама, где их чувамо од заборавља. Оне причају своје приче, Мићине или не...

Како га је пратила у животу, **Вера Божичковић Поповић** то је урадила и сада, поклонивши нам своје слике. Од првих студентских дана, преко свих усковитланих година заједничког рада и лепих година заједничког живота, увек и у свему заједно. Доказ за то су и њене слике: „**Ток**“, „**Судар**“ и „**Апстракција**“ из **1964.** године, „**Јама**“ из **1968.** године, „**Портрет Миће Поповића**“ из **1974.** године и „**Иницијал**“ из **1977.** године. Репрезентативна дела Вериног енформела из њене зреле фазе, када потпуно доследно спроводи своје идеје на платно. Те идеје су на овим сликама прави израз њеног унутрашњег бића и њених мисли. Више не негира боју, као на својим првим енформел сликама, већ је користи да појача доживљено и тиме још више истиче материју, од које и почиње енформел сликарство. Неке од ових слика, као рецимо „Јама“, као да су део природе који је још нетакнут људском руком. У свој својој лепоти, јер човек није стигао да је укроти, улепша и декорише.

Својим поклоном, Вера и Мића, припадају једно другом потпуно, припадају нама, припадају вечности. Стоје раме уз раме, подржавајући се, разумевајући се, али свако са својим изразом, својом истином, што је права и посебна врста лепоте. Мића је на посредан начин довео и неке своје пријатеље, поклонивши монографије и друге књиге које су о њему написали неки други уметници, историчари уметности и књижевници.

После његове смрти, простор је оплемењен штафелајем, палетом и радним мантилом, које је Мића користио у свом атељеу.

Марина Цветановић,
историчар уметности